

مجموعه کنفرانسها، نمایشگاهها

گزارشی از:

کنفرانس «رسانه‌های جمعی و تضادهای بین‌المللی»

فریبرز بیات

کنفرانس «رسانه‌های جمعی و تضادهای بین‌المللی»
 از سوی انجمن بین‌المللی تحقیقات ارتباط جمعی (I.A.M.C.R.)
 و با همکاری انجمن تحقیقات ارتباط جمعی
 ترکیه (I.L.A.D.) بیست و نهم و سیام خردادماه سال جاری (۱۹ و ۲۰ ژوئن)
 در شهر استانبول ترکیه برگزار شد.

انجمن بین‌المللی تحقیقات ارتباطات

انجمن بین‌المللی تحقیقات ارتباطات (I.A.M.C.R.) در سال ۱۹۵۷ با همکاری همکاران جهانی از محققان و پژوهشگران اروپایی و آمریکایی ارتباطات اجتماعی به منظور گسترش پژوهشهای ارتباطی در جهان، در مکزیکوسیتی در پاریس تشکیل شد. در سالهای بعد، به تدریج با پیوستن تعداد زیادی از محققان ارتباط جمعی از کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین این انجمن به صورت بزرگترین مجمع علمی جهانی در زمینه ارتباطات درآمد.

در حال حاضر، بیش از ۷۰ هزار نفر از محققان و پژوهشگران ۷۷ کشور جهان در آن عضو هستند. این انجمن به موجب اساسنامه‌اش دارای مجمع عمومی، هیأت اجرایی، رئیس، دو نایب‌رئیس، دبیر کل، یک شورای بین‌المللی و چند بخش علمی و تخصصی است. در سه دهه گذشته، ریاست انجمن را به ترتیب پروفسور لرناند لرو استاد و رئیس سابق وابستگی مطبوعات و علوم خبری، دانشگاه پاریس، ژاک بورگن، عضو سابق و روزنامه‌نگار سوئیسی، پروفسور ریچارد نیکسون استاد روزنامه‌نگاری دانشگاههای ایالات متحده آمریکا و پروفسور جیمز هالورن استاد و رئیس و سرگز تحقیقات ارتباط جمعی، دانشگاه لیستر انگلستان به عهده داشتند. رئیس کنونی انجمن پروفسور سیس هامپینگ استاد ارتباط جمعی وابستگی تحقیقات اجتماعی، آمستردام هلند است که در تابستان ۱۹۸۸ از سوی مجمع عمومی انجمن به این سمت برگزیده شد. نایب‌رئیسهای فعلی انجمن، دکتر حمید مولانا استاد ایرانی ارتباطات بین‌المللی در «دانشگاه امریک» واشنگتن، دی‌سی و پروفسور کای ایس استاد ارتباطات جمعی دانشگاههای هندوستان می‌باشند.

کنفرانسهای جهانی انجمن هر دو سال یک بار به تناوب در یکی از کشورهای جهان برگزار می‌شود. از زمان تأسیس انجمن در سال ۱۹۵۷ تا به حال، انجمن ۱۷ کنفرانس جهانی تشکیل داده است که آخرین آنها سال گذشته تحت عنوان «نوسعه ارتباطات و دموکراسی» در شهر بلد یوگوسلاوی برگزار شد.

● چگونگی عضویت در انجمن

عضویت در انجمن به صورت انفرادی، سازمانی و عضویت به صورت دستیار است.
الف) عضویت انفرادی - این شیوه عضویت شامل همه

انفرادی می‌شود که در زمینه ارتباط جمعی با رشته‌های مشابه فعالیت و تحقیق می‌کنند.

ب) عضویت سازمانی - این شیوه عضویت شامل گروههای زیر می‌شود:
۱- شوراهای ملی که در انطباق با اساسنامه انجمن تشکیل شده‌اند.

۲- سازمانها و انجمنهایی که به تحقیقات ارتباط جمعی می‌پردازند.

۳- سازمانهای بین‌المللی که اهدافی مرتبط با اهداف انجمن دارند.

ج) عضویت به صورت دستیار- سازمانها و انجمنهای مرتبط و همکار می‌توانند به صورت دستیار به عضویت انجمن درآیند.

● حق عضویت - حق اشتراک سالیانه عضویت در انجمن

مبلغ کل	۷۵٫۸۵ دلار آمریکا
دانشجویان فوق لیسانس و بالاتر	۷۵٫۲۵ دلار آمریکا
سازمانهای عضو	
اعضای زیر پوشش ۱ تا ۱۰ نفر	۷۵٫۲۹۰ دلار
اعضای زیر پوشش ۱۱ تا ۱۵ نفر	۷۵٫۴۱۵ دلار
اعضای زیر پوشش ۱۶ تا ۲۰ نفر	۷۵٫۵۴۰ دلار
اعضای زیر پوشش بیشتر از ۲۰ نفر	۷۵٫۶۶۵ دلار
شوراهای ملی	۶۶۵ دلار
سازمانهای بین‌المللی	۶۶۵ دلار

● نحوه عضویت

برای عضویت و کسب اطلاعات بیشتر باید با دفتر اداری I.A.M.C.R. [استدوق پیسنی 1060 JA 61006] آمستردام هلند] مکاتبه کرد.

حق عضویت را می‌توان از طریق حواله بانکی، چک اروپایی و کارت اعتباری پرداخت کرد. اطلاعات بیشتر در مورد شیوههای پرداخت، با فرم درخواست عضویت فرستاده می‌شود.

- افراد عضو یک نسخه از خبرنامه را دریافت می‌کنند.
- اعضای زیر پوشش سازمانهای عضو، برای دریافت کپی شخصی برای خود می‌توانند به اشتراک خبرنامه درآیند.
- مبلغ سالیانه برای دوشماره خبرنامه، ۱۵ دلار است.

1- News Letter

رساله جامع علوم انسانی

سین ها ملینگ

به چگونگی انعکاس اخبار جنگ در رسانه‌های کشورهای مختلف اختصاص داشت. عنوان بعضی از مقاله‌های ارائه شده در این بخش، به قرار زیر است:

- چرا حقیقت اولین قربانی جنگ است؟
- حاکمیت از طریق انحصار خبری: گزارشگری اخبار جنگ خلیج [فارس] از نگاه بعضی روزنامه‌نگاران مستقل
- جنگ خلیج [فارس]: اداره کردن رسانه‌ها در بحرانها
- مطبوعات عامه مردم و نظم نوین جهانی: پوشش جنگ خلیج [فارس] در رسانه‌ها
- مطبوعات ایران و جنگ خلیج-فارس: تحلیل محتوایی روزنامه‌های تهران
- گزارشگری جنگ خلیج فارس در مالزی
- نقش خبرنگاران در سازمان‌دهی و دستکاری اخبار: نگاهی به پوشش خبری جنگ خلیج فارس توسط سی.ان.ان
- حقوق روزنامه‌نگاران و مسئله سانسور در برخوردهای نظامی

این کنفرانس اولین کنفرانس فوق‌العاده انجمن تحقیقات ارتباط جمعی بود که به صورت سالانه تشکیل می‌شد. موضوع کنفرانس قبلاً «ارتباطات در تقاطع شمال-جنوب و شرق و غرب» اعلام شده بود، اما وقوع جنگ در منطقه خلیج فارس وجهه خبری و تبلیغاتی وسیعی که در این میان توسط رسانه‌های جمعی غرب گشوده شد، انجمن را به تغییر موضوع ترغیب کرد.

«سانسور و سوءاطلاعات در گزارشگری جنگ خلیج فارس» موضوعی بود که بیشتر پژوهشگران در مقالات خود به عنوان نمونه‌ای از نقش و کارکرد رسانه‌ها در کشمکشهای بین‌المللی به آن اشاره داشتند. چگونگی گزارشگری در جنگ خلیج فارس از شش جنبه مورد بررسی محققانی از ۲۴ کشور جهان قرار گرفت:

۱) سوءتبلیغات و اطلاعات در گزارشگری جنگ خلیج فارس
در این بخش ۹ مقاله توسط پژوهشگرانی از کشورهای مختلف از جمله مقاله‌ای توسط دومحقق از کشورمان دکتر کاظم معتمدنژاد و دکتر نعیم بدیعی ارائه شد. مقاله‌ها عموماً

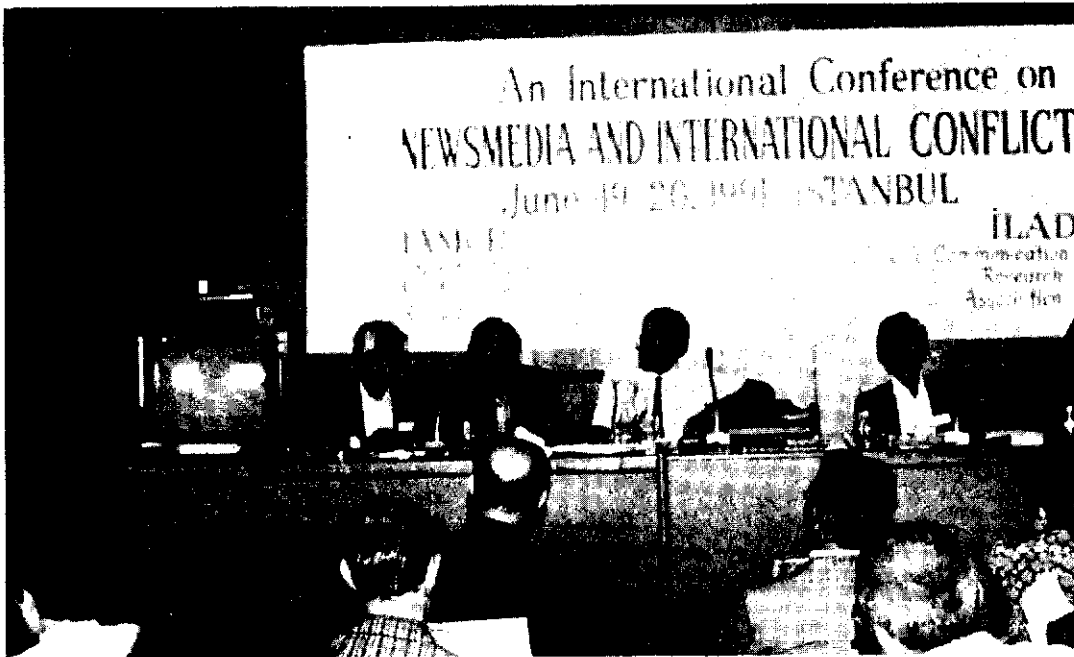
An International Conference on NEWSMEDIA AND INTERNATIONAL CONFLICT

June 19-20, 1991 - ISTANBUL

ILAD

ILAD

International
Communication
Research
Association

● نقش رسانه‌های خبری در تضادهای سیاسی: ملاحظه‌های بر جنگ خلیج فارس

● واکنش نسبت به پوشش رسانه‌ها از جنگ در بریتانیا

● نظامیان، جنگ و اطلاعات: مطالعه‌ای تطبیقی

(۶) اخلاق حرفه‌ای در گزارشگری جنگ

تعهد مطبوعات به انعکاس دقیق و درست وقایع جنگ، سانسور و اطلاع‌زدایی در گزارش اخبار و نقش خبرنگاران و مطبوعات مستقل در پوشش اخبار جنگ از جمله موضوعاتی بود که در ۹ مقاله مورد بررسی پژوهشگران مختلف قرار گرفت.

(۲) گزارشگری جنگ خلیج فارس: چشم‌اندازهای جامعه شناختی و جنسی

در این بخش ۵ مقاله ارائه شد که در آنها بیشتر به گرایشها و وجه‌نظریاتی که در طول جنگ توسط رسانه‌ها شکل گرفت، توجه شده بود. عنوان این مقالات به شرح زیر است:

● گزارشگری جنگ خلیج فارس: چشم‌اندازهای جامعه شناختی و جنسی

● اهمیت واکنش فردی به پوشش رسانه‌ها از عملیات توفان صحرا

● جنس‌گرایی و نظامی‌گری

● قومی‌سازی مسایل: دولت و مطبوعات مالزی و جنگ در آسیای غربی

● بحران و اعتراضات: زنان و جنگ و انعکاس آنها در رسانه‌ها

(۳) تکنولوژیهای اطلاعاتی، تضاد و جنگ خلیج فارس

چهار مقاله در این زمینه ارائه شد و نقش تکنولوژیهای اطلاع‌رسانی در تشدید خشونت و جنگ، موضوع اصلی این مقاله‌ها بود. عنوان مقالات چنین است:

● تکنولوژی، اخلاق و خشونت در جنگ خلیج فارس

● وابستگی اطلاعاتی و گزارشگری جنگ خلیج فارس

● درون‌شیکه‌های اطلاعاتی

● رسانه‌ها و گزارشگری جنگ خلیج فارس: شکل‌دهی وجدان انسانی

(۴) چشم‌انداز اقتصادی سیاسی

وابستگی ارتباطی و اطلاعاتی کشورهای جهان سوم به غرب- به‌ویژه آمریکا- موضوع اصلی ۴ مقاله ارائه‌شده در این بخش بود. این مقالات عبارتند از:

● وابستگی یکجانبه و سازمانهای بین‌المللی در نظم نوین پیشین

● نظم نوین جهانی: جرح بوش در مقابل جهان سوم

● از جنگ خلیج فارس تا روح آمریکا

● جنگ خلیج فارس در رسانه‌های جمعی آمریکای شمالی

(۵) تحلیل تطبیقی پوشش اخبار

چگونگی پوشش اخبار جنگ در کشورهای مختلف، موضوع ۴ مقاله ارائه‌شده در این بخش بود که عنوان آنها به قرار زیر است:

● چگونگی انعکاس بحران خلیج فارس در روزنامه‌های مهم ترکیه

در مجموع، محققان ۲۴ کشور جهان از جمله ایران، هند، ژیمبابوه، فرانسه، آلمان، مالزی، برزیل، مصر، انگلستان، آمریکا، ایرلند، ترکیه و اسپانیا در این کنفرانس ۳۵ مقاله ارائه دادند.

نظریات انتقادی و رادیکال نسبت به وسایل ارتباط جمعی و «جریان آزاد اطلاعات» که کشورهای غربی از آن حمایت می‌کنند، وجه مشترک بیشتر مقاله‌های ارائه‌شده بود. بر این گرایش در جمع‌بندی پایانی کنفرانس که توسط ستمن از محققان برجسته و بنام صورت گرفت، تأکید شده است. دکتر حمید مولانا رییس ایرانی دانشکده ارتباطات بین‌المللی در دانشگاه آمریکن واشنگتن- دی‌سی، پروفیسور جرج کرینر رییس سابق دانشکده ارتباطات دانشگاه پنسیلوانیا و پروفیسور هربرت شیلر استاد علوم ارتباطات در دانشگاه کالیفرنیا در یک بیانیه تحت‌عنوان «جنش محیط فرهنگی»، اهداف کنفرانس را چنین بیان کردند:

۱- مخالفت با سیطره اطلاعاتی و تلاش برای ازین بردن تمرکز موجود در مالکیت رسانه‌های جمعی و محو سانسور خبری.

در این زمینه، هدف وارد کردن گروه‌های آسیب‌پذیر- که تعدادشان بسیار است و رفاهشان کمتر- در تصمیم‌گیری است. این گروه‌ها شامل حاشیه‌نشینها، افرادی که مورد سوءاستفاده قرار گرفته‌اند، عقب‌ماندگان جسمی و ذهنی، جوانان، سالخورده‌گان، زنان، اقلیتها، فقیران، مهاجران تازه وارد و همه کسانی که نیازمند داشتن نقشی قابل قبول برای اظهار نظر در یک محیط فرهنگی‌اند، می‌گردد.

۲. بسط و توسعه آزادی فرهنگی در دیگر کشورها از

International Conference on
NEWSMEDIA AND INTERNATIONAL CONFLICT
June 19-20, 1991 - ISTANBUL
ILAD
International
Communication
Research
Association

دستور کار کمیته‌های اجتماعی و سیاسی. حمایت و در صورت لزوم سازمان‌دهی شوراها محلی و ملی رسانه‌ها، گروه‌های مطالعاتی، شهروندان و اقلیتهای حرفه‌ای.

ایجاد زمینه برای مشارکت شهروندان در سیاست‌گذاری محلی و ملی و بین‌المللی رسانه‌ها، انتقال تجربه‌ها و تلاش در جهت حرکت تدریجی به سوی یک جامعه دموکراتیک و واقع‌گرا.

در مراسم اختتامیه، علاوه بر انتشار بیانیه «جنبش محیط فرهنگی، دکتر مولانا و پروفیسور کرینرو پروفیسور شیرل طی سخنانی بر ضرورت تشکیل کنفرانسهای منطقه‌ای تاکید کردند و متذکر شدند این نوع کنفرانسها با انتخاب موضوعات دقیق و تخصصی، امکان مطالعات عمیق و تطبیقی را در مورد تأثیر رسانه‌ها فراهم می‌آورند. با توجه به این نکته، مقرر شد انجمن بررسیهای لازم را در مورد امکان تشکیل کنفرانسهای منطقه‌ای سالانه، در فاصله کنگره‌های جهانی انجمن به عمل آورد.

□

یادآوری می‌شود کنگره جهانی انجمن بین‌المللی تحقیقات ارتباط جمعی هر دو سال یک بار تشکیل می‌شود. این کنگره بالاترین رکن تصمیم‌گیری در انجمن است و طی آن هیات اجرایی، رییس، دونایب رییس و دبیر کل انجمن انتخاب می‌شوند. از زمان تاسیس انجمن در سال ۱۹۵۷ تا به حال، انجمن ۱۷ کنگره جهانی تشکیل داده است که آخرین آنها سال گذشته با عنوان «توسعه ارتباطات و دموکراسی در شهر بلد یوگوسلاوی برگزار شد.

کنگروه بعدی انجمن در اواسط مرداد ماه سال آینده (۱۶ تا ۲۳ اوت ۱۹۹۲) در شهر سائوپائولوی برزیل تشکیل خواهد شد. موضوع این کنگره «ارتباطات و دنیای جدید» خواهد بود که در آن نقش ارتباطات و پیشرفتهای تکنولوژیکی در شکل‌دهی دنیای جدید مورد بررسی پژوهشگران قرار خواهد گرفت.

طریق همکاری با گروه‌های ملی و منطقه‌ای برای وحدت و استقلال در تصمیم‌گیریها در مقابل سلطه و تهاجم فرهنگی. کمک به جنبشهای محلی به‌خصوص در وابسته‌ترین و آسیب‌پذیرترین کشورهای آمریکای لاتین و آسیا و آفریقا برای سرمایه‌گذاری در توسعه فرهنگی و اقتصادی و سیاسی، و مخالفت با سیاستهای تجاری تهاجمی که توسعه این کشورها را دچار مشکل می‌کند.

۳. ارتقای سواد و آگاهی مردم در مورد رسانه‌ها و داشتن دید انتقادی نسبت به منابع خبری صوتی و تصویری، به عنوان رهیافتی تازه پیرامون آزادی هنری و یک هدف آموزشی.

جمع‌آوری و پخش و اشاعه اطلاعات و تحقیق و ارزیابی در مورد برنامه‌های مهم خدماتی و مواد درسی و آموزشی. کمک در سازمان‌دهی گروه‌های آموزشی که خواستار آموزش ضمن خدمت و پیش از خدمت هستند و متعهد ساختن دولت، مقامات رسمی مدرسه‌های محلی، شرکتهای دست‌اندرکار تهیه کتابهای درسی و منابع صوتی و تصویری، و گرداندگان رسانه‌ها به اهداف آموزشی مذکور.

۴. حمایت از روزنامه‌نگاران و هنرمندان و نویسندگان و مدیران و دیگر کارکنان مبتکری که تلاش می‌کنند تا آزادی بیشتری داشته باشند و مجبور نباشند زندگی را به عنوان کالایی ارابه و نمایش دهند که برای بازار مصرف‌کنندگان طراحی شده است.

همکاری با انجمنهای حزبی و پارلمانی و دیگر گروهها برای تنوع در کار رسانه‌ها. حمایت از رسانه‌ها و سازمانهای فرهنگی که نیازها و منافع مهم و در عین حال نادیده گرفته شده را مورد توجه قرار می‌دهند.

۵. ایجاد یک ائتلاف جدید که گروهها و انجمنهای زیر را شامل شود: شوراها رسانه‌های خبری در آمریکا و کشورهای دیگر، استادان و دانشجویان و اولیای آنها، گروههایی که در ارتباط با جوانان و سائخوردگان فعالیت می‌کنند، گروههای زنان، سازمانهای مذهبی و اقلیتها، انجمنهای آموزشی و بهداشتی و محیطی و حقوقی و دیگر انجمنهای حرفه‌ای، گروهها و اتحادیه‌های مصرف‌کنندگان، انجمن کارکنان مبتکر در رسانه‌ها در زمینه‌های هنری و علمی، سازمان‌دهندگان شبکه‌های مستقل کامپیوتری و دیگر سازمانها و افرادی که به گسترش و توسعه آزادی و تنوع ارتباطات متعهد هستند.

۶. قراردادن مسایل مربوط به خط‌مشی فرهنگی در